

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 18. Da mihi. Secundo petit Deus, vt tibi mensuram præscibat eius, quod ipse tibi daturus est: quæ æqualis erit ei, quod illi petemi dederis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

talis tecum sit, tam perfecte, ut etiam eius gloria tibi tota saloaque remaneat, modo iam iuse declarato.

Quantum sapio nobis hoc graphicè proposuit in parabola de talentis, non exiguum prudens suæ liberalitatis symbolum, in regis illius nobilissimi effusa liberalitate, qui ex merito beneplacito famulis sua tradidit talenta, requirens ut cum illis negotiarentur. Negociati sunt, & lucrati sunt hic cum quinque alia quinque, & cum duobus alter alia duo. Quæ à Domino suo receperant. Tandem quando Domino lucrum offerunt, sic hoc disponit, ut illis remaneant & talenta, quæ receperant, & quæ & gloria cum eis lucrati fuerant, ut alias exposuimus, & nihilominus his illos tam honorificis verbis compellat: *Euge serue bone & fidelis: quia super*

XVI.

Ex hac parabola nobis bonorum operum & lucrum & gloria imputatur.

Mat. 6. 25. *Mat. 6. 25. pauca &c. Græca est hæc dictio: Euge sy, & interio. Etio*

supremæ laudis, qua salurabatur is, qui opus fecerat præclarissimum & omni laude dignissimum illi totam facinoris laudem attribuit, sicut illi, qui summam de haste retulit victoriam, aut eximium edidit facinus, congratulantes acclamamus. O te virorum fortissimum, & te specimen magnanimitatis. Atus tuos Deus felices esse velit. Utinam omnia tibi optata contingant. Attende, precor, Domine, de quo illum extollis? Si lucratus est, numquid non tua fuerunt talenta, quæ eius tradidisti potestati? Nonne hæc tua sunt? Nonne tuum quod illis commendasti. Nonne tibi omne eorum lucrum debetur ex iustitia? Nonne tibi maior ac supremæ in eo lucro pars remanet? Cur teipsum non effers, & laudem attribuis, quod illis hæc dedisti unde lucrarentur?

Ageret hoc, si Saülis inflaretur arrogantia, qui, (teste Dno Chrysostomo) volebat ut David quo Goliath superaret, suis armis indueretur, si namque David vinceretur, Davidis ascriberetur ignavia, si vinceret, arma Saülis laudem reportarent. Ageret hoc, si tui similis esset, qui dum famulos conducis actores, quibus tuas credis facultates, non illis has tradis, nec illud, quod cum illis lucrati sunt totum tibi vis cedere emolumentum. Non est talis Deus, nobilissimus est & insigniter liberalis. Ipse, nobis dat, quo mereamur, & vult nostrum sic illud, & quod cum illo lucrati sumus: eius sunt gratia, virtutes, dona, quibus negotiamur & mereamur: per virtutem eiusdem gratiæ & fauoris negotiamur, & quidlibet bonifacimus, vult tamen omnia nobis rependantur, gratia, charitas, quam tibi dedit, & merita, quæ per illas virtutes lu-

XVII.

Hæc insignis est Dei liberalitas.

cratus es, & quidquid per illas meritus es, ut sibi nec atomum reseruet, & super, hæc omnia, eorum tibi gloriam adscribit, dicens: *Euge serue bone & fidelis: qui nullam in se feceris mentionem* (inquit D. Chrysostomus) eorum, quæ tibi concessa nec eorum quibus tibi succurrit, id solum extollit, quod illi lucrum quod à te sapitabat, obtulissent quoque celebrabit & in totius mundi corona magnificè deprædicabit, dicens in die iudicij: *Euge serue bone, & fidelis, quæ tuæ pietati, ac fidelitati lucrata: quod fecisti, attribuens, cum sit tamen diuinæ tuæ gratiæ principalis effectus. Hoc est quod se dicturum repromittit: Venite benedicti. &c. Possidete. &c. Epirus enim & dedisti mihi. Viden' quo tendat eius petito, & in quem finem dicat: Da mihi: inde tibi gloria expiscetur dicens do tibi, quia dedisti mihi. Deinde & hinc noua patet materia discursus, quod etiam honorem, qui sequitur bonis operibus, totum tibi consignet. Licet autem tuum hoc debeat esse desiderium, eaque intentio principalis, ut eius solius studeas honorari, & hoc est, quod ipse sibi referuat, in quantum vult, & aequitas requirit, ingentè faceris quantumcumque facias bonum, ex eius manare gratia & misericordia, & quod ipse auctor est omnis boni: porro pariter cum hoc vult, talem te inde referre honorem, ut dici possit, quod si tibi dedit, tu illi dedisti, & si ab illo recipias, de te prior recepit: hæc enim de causa postulat: *Da mihi.**

§. 18. Da mihi. Secundo petit Deum, ut tibi mensuram prescribat eius, quod ipse tibi daturus est: quæ aequalis erit ei, quod illi petenti dederis.

Secundam profero rationem, cur Deus à se nobis exposculet, noli am scilicet vultate. Dixit nobis Salomon: *Radix sapientie cum Ecclesia reuelata est, & astutias illius quæ agunt. Trinitas Theologiae Doctorem vniuersalis D. Thomas L. doctrinam D. Augustini, equidem licet astutia fallacia proprie malum inferat, ut ait Aristotele, signum, quæ enim veritatem, quæ per fallacia media quædam quam quod optat consequi, de qua loquitur Paulus. Apostolus, dum ait: Non ambulantes in astutia. Porro frequentius in S. Scriptura capitur pro astutia perspicacissima prudentia, quæ in viris sapientissimi inuentur, qui tales se esse declarant, in eo in rebus quod, ut assequantur intentiones media statum quæ admittenda, quæ cum intento sui videntur per se recipiunt.*

Cor. 1. 4 repugnantis, per illa tamen operum consequuntur finem intentionis. Sibi gratulabatur Apostolus, quod hac prudens astutia Corinthios ad fidem adduxerat: *Ego vos non gravavi, sed esse me astutus alicuius dolo vos cepi*. Qui vero hac supereminenti nobilitate vixit astutia, Deus est: *Astutias eius, quis agnovit?* Divinae plane sunt, & nostrum hoc esse deberet exercitium, illas meditari, illas predicare, sunt etenim inventiones illae, quas nos as fieri. Vates Isaías precipiebat. *Notas facite in populis adinventiones eius*. De clamate divinas astutias, & inventiones, quibus vixit, media quae assumit adeo miracula, quae quam videntur finem, autem praetendit magis repugnantia, tato percaillim assequitur securius, velut ut nobis det vitam, nobis praescribit, ut illam perdamus, ut nobis concedat gloriam, vult ut poenas queramus, ut regna diurnarum assequamur inchoitiam, suadet ut nos omnibus spoliemus & sectemur pauperitatem, in quo ad oculum patet, quo modo pendebamus: verbum Isaías: *Ut faciat opus suum, peregrinum opus eius ab eo*.

Hae autem vna est ex principis ac prudentissimis inventionibus, divinisque astutijs, quod agens nobiscum, ad primum verbum ingreditur aliquid per stuladum: *Da mihi*. Hoc Dei desiderium est, dare & communicare bona sua: & hac intentione mundum creavit eiusque, omnes creaturas. Non eas condidit, ut aliquid ab eis ex his quae habet, sibi conquiret, nequaquam: etenim nihil illi deest, sed ut illis daret ex eo, quod ipse in se continet: ut enim summius est bonum, ipsa natura sua impellit, ut subiecta creet, quibus seipsum abunde committet. Ideo creaturas condidit, ut in illas sciant dirigeret & effunderet gurgites divitiarum: *Effudit illa super omnia opera sua*. In eum sine singulariter condidit homini subiectum capax, in quem omnes posset divitias, imo seipsum effundere copiosissimae. Ea de causa dicitur, quod crearetur & nutrix, cui tanta lactis copia regurgitant vbera ut distendantur, si quando pusionem viderentur.

Similiter, qui cuncta sua hereditate regna possideat, similiter & nutrix, cui tanta lactis copia regurgitant vbera ut distendantur, si quando pusionem viderentur. *Et 17. 1* rit famelicum, cui hac vberum exp. irrigat: *Deus creavit de terra* (sic Salomon) *hominem, secundum imaginem suam fecit illum & c.* Creavit ex ipso ad imaginem simile sibi & c. *Posuit oculum suum super cetera illorum*. Quid is ille modus agendi, caelorum rex inclite? Quid habet cor hominis tuo dignum conspectu? Quid ab illo requiris, quod sic acie fixa cor illius intuearis? *Posuit oculum super cetera illorum*.

Præcellsum habent haec verba, mysterium: & VI. quid magnum hic considero deductum ex eo quod docet D. Ang. nimirum maxime proprium Deo a Spiritu S. quò illum clarius cognoscamus, non a tribus speculi mundissimi: *Candor est lucis aeterna, speculum sine macula*. Non possumus Deum in hac vita, sicut in se est cognoscere, hoc futurum reservatur: *Tunc videbimus eum sicut est*. Sed per similitudines & symbola creaturarum, quia ex qualitatibus quas illae repraesentant, ad divinorum ascendimus cognitionem attributorum: *Videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem facie ad faciem*. Mirabilis est speculi purissimi & resissimi figura. Speculum in se est natura crystallina, lucis capacissimum purum adeo & tersissimum ut etiam pulvis tenuissimus in eo videatur. Nullam in se particularem habet figuram, tuam tantummodo repraesentat quando te illi opponis, ita ut si illi arriseris, tibi similiter attridebit, si ploraveris plorabit, si manum extenderis, & ipsum te apprehendet, si illud apprehenderis, tibi propius accedet, ab eo recedas, a te recedet, si ad illud oculos converteris, ad te oculos converteret, si diveras, diverteret, & ut verbo dicam, tale tibi erit, qualis tu illi.

Hinc nosce quis sit Deus, caeleste speculum sine macula, tersum, nitidum, sine fuligine clarissimum: *Speculum sine macula*. Si illud in se ipso velis attendere, secundum suam naturam, illum in hac vita non intelliges, porro si illum velis agnoscere in ordine ad te: tu te ipsum contemplantem, qualem te invenies, & talis tibi futurus est, qualem te invenies, qualisque illi fueris si illum amaveris, te amat; *Ego diligentes me diligit*. Si illius oblitus fueris, & ipse tui oblitus fuerit. Oblita es legis Dei tui, oblituscar futurum tuorum: *Ego, si propius illi accesseris, tibi propius accedet*. *Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis*. Si procul abcesseris, & ipse recedet: *Si dereliqueritis Dominum, derelinquet vos*. Si petenti tibi tribueris, & tibi petenti tribueris: *Dare & dabitur vobis*. Si eius impleveris voluntatem, & ipse tuam implebit: *Voluntatem tuam faciat*. Et sic in Pf. 144. 19. *Explicit hoc n. bis D. Ang. Sicut in speculo*. *Deo vultu omnibus motibus, atque omnibus actibus, quibus is, qui speculum intuetur, movetur vel agit, ipsi incarnati dem ipsis, etiam imago, qua per speculum formatur, e. 14. To. 2. estibus & motibus commoveatur, vel agit in nullo profusus declinans, ita & Deus & c.* *Qualis apparuit Deo, Deus suavis & mitis & multa misericordia, suavis, nali, capientes, dulces, humiles & misericordes requirit.*

Deus time speculo com- paratur. Sap. ca. 7. 20. Sed 1. Ion. c. 3. 1. Cor. c. 13. 12. 51. 59. VII. Talis tibi est Deus, qualis tuales ipsi. Prou. c. 3. 17. Osea. c. 4. 8. Inc. c. 4. 8. Paral. c. 2. 1. Luc. cat. 6. 28. D. Avev. Lib. 1. c. 9. D. Avev. 24. To. 9. Hoc

a Ho. 9. in Cant. b In cap. 7. Eccl. c 12. Con. sicut. cap. 45. d Ser. 69. e In ps. 17. Ps. 17. 26. Luc. ca. 6. 38.

Hoc est (inquiunt D. Greg. Nyssa. & D. Hiero. b. D. Clemens Papa. & D. Bernard. & D. Augustinus.) quod psallebat ille in Dei cognitione adeo promotus rex David: *Cum sancto sanctus eris, cum viro innocente innocens eris, cum electo electus eris, & cum parvulo parvulus eris.* His concessis, hoc quod tu Deo facis, norma quaedam est & mensura eius, quod tibi faciet, quod si nosse desideras, quid sit quod tibi faciet Deus, tu vide, quid Deo facias. Sic enim prima veritas attestatur: *Eadem quippe mensura qua mensi fueris, remittetur tibi.* Quantum coniugio mysticam spectat Zachariae visionem, qua SS. Patres multifariam expendunt, Angelus Prophetam accedit, & ait, *attolle vates oculos: Et vide quid est hoc quod egredietur.* Videt a longe nescio quid, quod plene & distincte nequibat agnoscere, miratur spectru, & ad Angelu conuersus, eu interogat: quid est hoc Domine? *Hec est (respondet Angelus) amphora egrediens.* Notant communiter Doctores, quod in Hebraeo legatur vox: *Epha*, vel *Ephi*, significans mensuram: itaque quod apparebat, hydria videbatur esse vel cantarus mensura liquidoru, velut olei, vini &c. quas dicimus metretas, eadmodum amphoras, vel medimnus, quadrante, modius quibus arida, triticum, hordeum &c. metimur. Domine mi, rogat Prophetam, quid mensura ista significat? Cui Angelus: *Hec est oculus eorum in uniuersa terra.* Cuiusmodi satis attedit Varabius, quod illa vox: *Oculus eorum*, in S. textu non tam indicet oculum eorum, quam oculum, qui conspiciat eos: *Hec est oculus eorum, id est oculus, qui videt eos, non quo vident, sed quo videntur.* q. d. en propheta, ubi figat suos Deus oculos in omnes illos, in illam amphoram. Asabieum hoc sonat. Non omittit nobis Salomon iudicare, quod Dominus oculos suos figat in corda mortalium: *Posuit oculus super corda illorum.* Qua ergo ratione dicit, quod illos defigat in amphoram? Diuina correspondentia qua locus vnus S. Scriptura declarat alterum. Indubie super cor tuum oculos suos dirigit, attamen non qualicumque ratione, sed illud amphoram facit & mensuram, vt tibi reddat. Qua ratione & id quod ipse tribueris, hoc tibi intimat: *In qua mensura mensi fueris, remittetur tibi.*

Zach. ca. 5. s.

VIII.

Zachariae de amphora visio declaratur.

Eccl. ca. 17.

1.

L. de orat. Domin. orat. ult.

Ex his concludit, quod tu facis Deo mensura est eius, quod Deus tibi tecumque faciet, non in pretio & pondere eorum (inquiunt D. Greg. Nyssa.) certum etenim est, non tam valere ea, quae tu dicas Deo liberalis, quam illa valent quibus te Deus dicit liberalior, nam in illis haec est differentia, quae inter te & Deum esse reperitur:

sed in modo, quia eo modo, forma ac mensura, qua Deo liberalis occurreris, vt homo, illo patitur tibi liberalis occurret, vt Deus. Hinc tunc incipit altiora speculari intellectus (a) quo capias, cur Deus tecum agens ingrediatur perendum: sit autem haec illa ratio: siquidem eius intentio, ac finis hic est: vt tibi largiatur: vt autem tibi conferat, quod nolit tibi esse parcus, permittit eorum mensuram eius esse, quod ab illo praetenditur: nam qua mensura illi mensus fueris a te postulanti, eadem tibi, a se postulanti, optantique remittetur. Ipsum audi seipsum exponentem mensuram apud Isaiam: *Ponam in pondere iudicium, & cubitum in mensura.* (Septuaginta legunt) *& misericordiam in mensura.* Tali mensura tali modo tibi rependam, quo tu prior mihi erogasti, & in billace a te mihi concessum appendam, vt & altera parte reponam, quod tali respondet ponderi, & opera misericordiae, quae mei gratia feceris. haec dicit iustitiae ob dictas alio loco rationes: eorum erit ista mensura, quae tibi me praestituri esse pollicor: *Et misericordiam in mensura.* Hinc communiter, quocumque Deus dare proponit, petit, & quae plura dare praedestinat, eo plura praerogatur, si multa dare desiderat, multa pariter exposulat. Multa elemosynae multa penitentiae misericordiae, magna contritio & seuera poenitentia, magna compensantur gratia, & integra remissione peccatoru, seruicium cordis desiderio, eximium Deus fauorem praordinat caelestem, terrena bona & multa gaudens contemne, & multos in caelo thesauros gaudens obtinebis.

§. 19. Petit ab Abraham Deus, vt eadem illi mensuram refunderet, qua desisset Abraham: historia est vulgaris, sed spiritalis mysteris.

Poster hac historia per praxim in multis historijs a Spiritu S. relati, praesertim ex illo contractu Abraham cum Deo, quem non sine grauiori causa describit Spiritus S. eaque tot & tam praeclearis distinctam circumstantijs ac mysterijs, vt, sicut paulo superius egimus, eas D. Chrylost. subtili intellectus sui acumine diuisit, ferit. Intendit dare Deus Abraham, & in ipso toto mundo, donum omnium sublimissimum, in quo quidquid videtur, nec oculos viderunt, nec aures audiverunt, nec cor potuit humanum inuaginari: Scilicet unigenitum suum: vult autem hunc illi Deus largiri, collat